

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA
DĖL VALSTYBINIO VISUOMENĖS SVEIKATOS STIPRINIMO FONDO 2020 M.
ATASKAITOS

2021-04-01 Nr. NV-611
Vilnius

Ataskaitą teikia - Valstybinio visuomenės sveikatos stiprinimo fondo (toliau – Fondas) taryba.

Tikslas. Pristatyti Vyriausybei informaciją apie 2020 m. Fondo veiklą.

Dabartinė situacija.

- Fondas įsteigtas 2016 m. Fondo lėšomis finansuojamos veiklos (projektai) susijusios su Lietuvos gyventojų sveikatos išsaugojimu bei stiprinimu. Planuojant kiekvienų metų valstybės biudžeto asignavimus, Fondui numatomas Vyriausybės nustatytas procentas praėjusių metų faktinių įplaukų iš akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus ir apdorotą tabaką, taip pat įplaukų nuo lėšų, gautų iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio. Fondą administruoja Sveikatos apsaugos ministerija. Sprendimus dėl Fondo lėšų skyrimo priima Fondo taryba, sudaryta iš 14 narių, kurios sudėtį 5 metams tvirtina Vyriausybė. Taryba iki einamųjų metų vasario 1 d. patvirtina Fondo lėšomis remiamų projektų sritis ir jų prioritetus, skelbia konkursus projektams atrinkti, nustato projektų atrankos kriterijus, priima sprendimus skirti arba neskirti lėšų pateiktiems projektams.
- 2020 metais, kaip ir ankstesniais metais, Fondui sudaryti buvo skirta 0,5 proc. nuo akcizo pajamų, gautų už parduotus alkoholinius gėrimus, parduotą apdorotą tabaką bei iš loterijų ir azartinių lošimų mokesčio. 2020 m. Fondą (iš numatyto 0,5 proc.) sudarė 3,248 mln. Eur (2018 m. – 2,691 mln. Eur, 2019 m. – 3,087 mln. Eur; 2021 m. Fonde numatyta 3,351 mln. Eur). Vyriausybės atskiru nutarimu iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų 2020 m. Fondui papildomai buvo skirta 500 tūkst. Eur. Šios lėšos skirtos koronaviruso plitimo prevencijos priemonių ir su tuo susijusių projektų vykdymui.

Esmė.

Pagrindiniai Fondo 2020 m. rezultatai:

- Nustatyti Fondo prioritetai: visuomenės psichikos sveikatos stiprinimas ir sveikos gyvensenos skatinimas (prioritetai tokie patys kaip 2019 m.; 2021 m. prioritetas – Koronaviruso (COVID-19) ligos valdymas). Iš Fondui 2020 m. skirtų lėšų 99 proc. panaudoti projektų finansavimui. 1 proc. skirtas Fondo administravimui.
- Igyvendinant numatytus prioritetus viso finansuoti 53 projektai, iš kurių: 10 socialinės informacinės kampanijos projektai (skirta 1,38 mln. Eur, t.y. 42,5 proc. Fondo lėšų), 37 prevenciniai projektai (skirta 1,53 mln. Eur, t.y. 47,3 proc. Fondo lėšų), 6 mokslinių tyrimų projektai (skirta 300 tūkst. Eur, t.y. 9,2 proc. Fondo lėšų). Už papildomai skirtus 500 tūkst. Eur finansuoti ir įgyvendinti 9 projektai, kurių veiklos buvo nukreiptos informacijos apie koronaviruso plitimo prevencijos priemones, sveikatos stiprinimo ir emocinės būklės gerinimo skleidimui. 2020 m. finansuoti projektai bus įgyvendinami ir 2021 m., kadangi paraiškų teikimo ir projektų atrankos ir sutarčių pasirašymo procesas dėl paskelbtos pandemijos užsitęsė.
- Visuomenės psichikos sveikatos stiprinimo prioriteto projektuose pagrindinis dėmesys skiriamas vaikams turintiems raidos sutrikimų ir jų tėvams bei specialistams, priešakinių linijų darbuotojų psichoemocinio klimato gerinimui darbe, azartinių lošimų, psichoaktyviųjų medžiagų prevencijai ir ankstyvajai intervencijai ir kt.
- Sveikos gyvensenos skatinimo prioriteto projektuose pagrindinis dėmesys skiriamas traumų ir sužalojimų prevencijai, netaisyklingos laikysenos profilaktikai, vaikų ir jaunimo lytinės sveikatos stiprinimui ir dienos režimo įpročių formavimui, neišnešiotų vaikų ir neįgaliųjų sveikatos raštingumo didinimui, fizinio pajėgumo skatinimui vaikams ir jaunimui su negalia ir kt.

Ataskaitoje pateikti ir 2019 m. finansuotų projektų rezultatai:

- Igyvendintas 51 projektas, iš kurių: 9 socialinės informacinės kampanijos projektai (skirta 1,04 mln. Eur, t.y. 34,8 proc. Fondo lėšų), 37 prevenciniai projektai (skirta 1,74 mln. Eur, t.y. 58,5 proc. Fondo lėšų), 5 mokslinių tyrimų projektai (skirta 198 tūkst. Eur, t.y. 6,64 proc. Fondo lėšų). Į projektų veiklas pritraukta daugiau dalyvių nei buvo planuota (vidutiniškai 1, 5 karto). Jose dalyvavo virš 59 tūkst. asmenų iš 60 tikslinių grupių. Netiesioginių naudos gavėjų skaičius viršija 240 tūkst.
- Pagrindiniai rezultatai įgyvendinant visuomenės psichikos sveikatos stiprinimo prioritetą. Projektai apėmė virš 30 veiklų formų, į jas įtraukta daugiau kaip 38 tūkst. asmenų (pasiekta virš 241 tūkst. asmenų) iš 50 tikslinių grupių. Vykdytos veiklos - pirmosios pagalbos linija asmenims, norintiems atsisakyti nikotino, rengti krizių įveikimo konsultantai, teikta psichologinė pagalba įvairias krizines situacijas, išgyvenantiems asmenims ir kt. Projektų metu sukurta ir visuomenei prieinamų produktų: tai edukacinė e-mokymo platforma auginulietuva.lt, skirta komunikacijai, edukacijai, konsultacijoms neišnešiotų naujagimių tėvams ir medicinos darbuotojams; nuotolinė psichologinės terapijos internetu platforma onkologiniams ligoniams <https://nepergyvenk.lt/>; mobilioji programėlė "Pauzė", apimanti moksliai pagrįstus dėmesingo įsisąmoninimo ugdymo būdus ir kt.
- Pagrindiniai rezultatai įgyvendinant sveikos gyvensenos skatinimo prioritetą. Projektų veiklomis pasiekta daugiau kaip 59 tūkst. asmenų iš 25 skirtingų tikslinių grupių, iš jų apie 28 tūkst. asmenų tiesiogiai dalyvavo projektuose. Veiklos apėmė virš 20 skirtingų veiklos formų. Vykdytos veiklos - mokyta streso įveikos per įvairias fizines veiklas, vyko edukacinėmis programomis praturtinti pėsčiųjų žygiai, rengti fizinio aktyvumo dienoraščiai, žaidimai, judriosios pertraukos vaikams, keistos paauglių su antsvoriu ar nutukimu elgsenos nuostatos bei formuoti įgūdžiai ir kt. Sukurta visai visuomenei prieinamų produktų: tai informacinė svetainė virtualusodontologas.lt, suteikianti žinių apie burnos sveikatą ir mitybos poveikį; video formatu pateikta fizinio aktyvumo programa vaikams, turintiems autizmo ar kitų raidos sutrikimų; programėlė fizinio aktyvumo skatinimui „Vilnius sveikiau“ ir kt.
- Vykdyta tęstinė socialinės informacinės kampanijos „Koronaviruso (COVID-19) informacijos sklaida šalies žiniasklaidos priemonėse“. Kampanija buvo skirta visuomenės informavimui apie COVID-19 viruso prevenciją ir pagalbą kovojant su epidemijos pasekmėmis.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Patarėja

Aistė Zedelytė-Kaminskė

Aistė Zedelytė-Kaminskė, tel. +370 706 63741, el. p. aiste.zedelyte@lr.lt